

Krajowa Administracja
Skarbowa

MATERIAŁ INFORMACYJNY
PROCEDURA USZLACHETNIANIA BIERNEGO
(UNIJNY KODEKS CELNY)

Warszawa, listopad 2025 r.

1. Podstawy prawne stosowania procedury uszlachetniania biernego

Przepisy i wytyczne odnoszące się do procedury uszlachetniania biernego:

- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiające unijny kodeks celny (Dz. Urz. UE L 269 z 10.10.2013, str.1, z późn. zm.) – zwane dalej „UKC”,
- rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/2446 z dnia 28 lipca 2015 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 w odniesieniu do szczegółowych zasad dotyczących niektórych przepisów unijnego kodeksu celnego (Dz. Urz. UE L 343 z 29.12.2015, str. 1, z późn. zm.) – zwane dalej „UKC-RD”,
- rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2447 z dnia 24 listopada 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania niektórych przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 ustanawiającego unijny kodeks celny (Dz. Urz. UE L 343 z 29.12.2015, str. 558, z późn. zm.) – zwane dalej „UKC-RW”,
- ustawa z dnia 19 marca 2004 r. – Prawo celne (t. j. w Dz.U. z 2024 r., poz. 1373),
- ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1131, z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1948, z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie właściwości miejscowej organów celnych (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz.170),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 listopada 2023 r. w sprawie wyznaczenia dyrektorów Izby Administracji Skarbowej w Gdańsku, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu do prowadzenia niektórych spraw celnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2545),
- rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 21 lutego 2017 r. w sprawie urzędów celno-skarbowych oraz podległych im oddziałów celnych, w których są dokonywane czynności przewidziane przepisami prawa celnego w zależności od rodzaju towarów lub procedur celnych, którymi mogą być obejmowane towary (t. j. Dz. U. 2024 r. poz. 898, z późn. zm.),
- instrukcje, wytyczne i wyjaśnienia.

2. Wprowadzenie

Procedura uszlachetniania biernego jest jedną z procedur, które w unijnym kodeksie celnym są łącznie nazwane „procedurami specjalnymi”. Procedura ta pozwala na dokonanie czasowego wywozu **towarów unijnych** poza obszar celny Unii w celu poddania ich **procesom przetwarzania** (na przykład: obróbka towarów, w tym montaż, składanie lub ich instalowanie w innych towarach; przetwarzanie towarów; naprawa towarów, w tym ich odnawianie i porządkowanie).

Produkty przetworzone powstałe z wywiezionych towarów mogą zostać dopuszczone do obrotu z całkowitym lub częściowym zwolnieniem z należności celnych przywózowych na wniosek posiadacza pozwolenia lub każdej innej osoby mającej siedzibę na obszarze celnym Unii, pod warunkiem, że osoba ta uzyskała zgodę posiadacza pozwolenia, i że spełnione są warunki tego pozwolenia.

Wobec towarów unijnych czasowo wywożonych stosuje się należności celne wywozowe (o ile zostały ustanowione; obecnie nie zostały one wprowadzone).

Procedura uszlachetniania biernego ma na celu umożliwienie unijnym podmiotom czerpanie korzyści z niższych kosztów zatrudnienia w państwach poza obszarem UE przy jednoczesnym wykorzystaniu surowców/ towarów wyprodukowanych w Unii do wytworzenia wyrobów gotowych. Procedura ta ma

również na celu umożliwić poddanie towarów unijnych procesom/ czynnościom, które nie są dostępne w ramach Unii.

Stosowanie procedury uszlachetniania biernego uzależnione jest od posiadania ważnego pozwolenia udzielanego przez właściwy organ celny.

3. Standardowa wymiana, naprawa, towary ekwiwalentne

Jednym z procesów przetwarzania, który może być przeprowadzony w ramach procedury uszlachetniania biernego jest proces naprawy. Procedura w tym przypadku może być realizowana w dwóch szczególnych systemach:

- standardowej wymiany,
- uprzedniego przywozu.

System standardowej wymiany polega na tym, że można skorzystać z preferencji gwarantowanych przez przepisy dotyczące procedury uszlachetniania biernego także wtedy, gdy nie dokonuje się przywozu produktu przetworzonego, lecz na jego miejsce przywożony jest **tzw. produkt zamienny** (czyli zamiast produktu przetworzonego powstającego w wyniku zastosowania procesu przetwarzania w odniesieniu do czasowo wywiezionego towaru unijnego, jest przywożony odpowiedni produkt zastępczy, zamienny).

Organy celne zezwalają, na wniosek, na zastosowanie systemu standardowej wymiany, jeżeli proces przetwarzania polega na naprawie wadliwych towarów unijnych niepodlegających środkom ustanowionym w ramach wspólnej polityki rolnej lub specjalnym ustaleniom, które mają zastosowanie w odniesieniu do niektórych towarów powstałych w wyniku przetworzenia produktów rolnych.

Aby możliwe było zastosowanie systemu standardowej wymiany **produkty zamienne** muszą posiadać:

- ten sam ośmiocyfrowy kod Nomenklatury scalonej,
- taką samą jakość handlową,
- takie same parametry techniczne,

jak towary wadliwe, w przypadku gdyby te ostatnie zostały poddane przewidzianej naprawie.

Jeżeli towary wadliwe były używane przed wywozem, to produkty zamienne muszą też być produktami używanymi – nie mogą to być produkty nowe. Jednakże, możliwe jest odstępienie od tego warunku, jeżeli produkt zamienny został wydany nieodpłatnie ze względu na gwarancyjne zobowiązanie umowne lub ustawowe lub w związku z istnieniem wady materiałowej lub fabrycznej. Przepisy, które miałyby zastosowanie do produktów przetworzonych, stosuje się również do produktów zamiennych.

Zaostrzone warunki przewidziane dla produktu zamiennego mają uniemożliwić czasowy wywóz towarów przestarzałych technologicznie i o niższej jakości, aby na ich miejsce przywieźć nowe produkty.

Uprzedni przywóz produktów zamiennych polega na przywozie produktów zamiennych przed wywozem towarów wadliwych (przeznaczonych do naprawy poza obszarem celnym Unii). Uprzedni przywóz produktów zamiennych wymaga złożenia zabezpieczenia pokrywającego kwotę należności celnych przywozowych, która byłaby wymagana, gdyby towary wadliwe nie zostały wywiezione

w terminie dwóch miesięcy, licząc od dnia przyjęcia przez organy celne zgłoszenia do dopuszczenia do obrotu produktów zamiennych.

W wyjątkowych okolicznościach, jeżeli towary wadliwe nie mogą zostać wywiezione w terminie dwóch miesięcy od dnia przyjęcia przez organy celne zgłoszenia do dopuszczenia do obrotu produktów zamiennych, to organy celne na uzasadniony wniosek posiadacza pozwolenia mogą w rozsądnym zakresie przedłużyć ten termin.

Przykład:

Nastąpiła awaria części w maszynie produkcyjnej, a naprawa tej części ma być dokonana za granicą w ramach realizacji zobowiązań gwarancyjnych. Z uwagi na czasochłonność naprawy, w celu zapewnienia ciągłości procesu produkcyjnego przywożona zostaje potrzebna część przed faktycznym wywozem części uszkodzonej przeznaczonej do naprawy.

W ramach procedury uszlachetniania biernego możliwe jest także:

- wykorzystanie tzw. **towarów ekwiwalentnych** do wytworzenia produktów przetworzonych.

W przypadku procedury uszlachetniania biernego towary ekwiwalentne są to towary nieunijne przetwarzane zamiast towarów unijnych objętych procedurą uszlachetniania biernego.

Towary ekwiwalentne, co do zasady, muszą mieć ten sam ośmiocyfrowy kod nomenklatury scalonej, taką samą jakość handlową i takie same parametry techniczne jak towary, które zastępują.

W ramach procedury uszlachetniania biernego z zastosowaniem towarów ekwiwalentnych możliwe jest także:

- dokonanie uprzedniego przywozu produktów przetworzonych uzyskanych z towarów ekwiwalentnych przed wywozem towarów przez nie zastępowanych – tzw. „**uszlachetnianie biernie IM/EX**”.

Korzystanie z towarów ekwiwalentnych oraz z uszlachetniania biernego IM/EX wymaga zezwolenia organu celnego, które jest udzielane pod warunkiem, że zapewniony jest prawidłowy przebieg procedury, w szczególności w zakresie dozoru celnego.

Przepisy unijnego prawa celnego dopuszczając możliwość korzystania z towarów ekwiwalentnych w szerszym niż dotychczas zakresie – katalog procedur celnych, w ramach których towary ekwiwalentne mogą być wykorzystywane uległ poszerzeniu (np. uszlachetnianie biernie, składowanie celne) - wprowadzają równocześnie różne dodatkowe ograniczenia w zakresie stosowania towarów ekwiwalentnych.

I tak, nie jest dopuszczalne korzystanie z towarów ekwiwalentnych przykładowo w sytuacji:

- jeżeli towary nieunijne przetwarzane zamiast towarów unijnych objętych procedurą uszlachetniania biernego podlegałyby tymczasowemu lub ostatecznemu cłu antydumpingowemu, cłu wyrównawczemu, cłu ochronnemu lub cłu dodatkowemu wynikającemu z zawieszenia koncesji, gdyby zgłoszono je do dopuszczenia do obrotu.
- w przypadku towarów lub produktów genetycznie zmodyfikowanych lub zawierających elementy, które zostały poddane modyfikacji genetycznej.

Załącznik 71-04 do UKC-RD zawiera przepisy szczególne dotyczące stosowania towarów ekwiwalentnych. Jak wynika z tego załącznika, w ramach uszlachetniania biernego nie jest dozwolone zastępowanie towarów ekologicznych towarami wytwarzanymi konwencjonalnie. Nie jest także dozwolone zastępowanie towarów wytwarzanych konwencjonalnie towarami ekologicznymi. Ponadto stosowanie towarów ekwiwalentnych nie jest dozwolone w przypadku towarów, które są objęte załącznikiem **71-02** do UKC-RD.

Co do zasady, procedura uszlachetniania biernego stosowana jest w odniesieniu do towarów unijnych. Przepisy UKC dopuszczają wyjątkowo sytuację, w której organy celne, mogą zezwolić, na wniosek, aby niektóre lub wszystkie towary objęte uprzednio procedurą uszlachetniania czynnego lub produkty przetworzone zostały czasowo powrotnie wywiezione w celu poddania ich dalszemu uzupełniającemu przetworzeniu poza obszarem celnym Unii, zgodnie z warunkami określonymi dla procedury uszlachetniania biernego.

4. Wniosek o udzielenie pozwolenia na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego

Stosowanie procedury uszlachetniania biernego wiąże się z obowiązkiem posiadania pozwolenia na korzystanie z tej procedury, które wydawane jest przez właściwy organ celny.

W celu uzyskania pozwolenia należy złożyć wniosek o jego udzielenie.

4.1. Formy wniosku

Pełna forma wniosku

We wniosku o udzielenie pozwolenia na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego należy podać informacje zgodne z wykazem i opisem zawartym w **załączniku A do UKC-RD** i z uwzględnieniem kodów określonych w **załączniku A do UKC-RW**.

Kolumna „OPO (8b)” w tabeli „Wymogi dotyczące danych dla grup danych 31-38” (która jest zawarta w tytule II załącznika A do UKC-RD) oraz tabela wymogów dotyczących danych dla grupy danych 58 (która jest zawarta w tytule II, w Sekcji 4 załącznika A do UKC-RD) określają **katalog danych** wymaganych dla wniosku (oraz pozwolenia) na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego.

Obowiązek stosowania danych określonych w załączniku A do UKC-RD i kodów określonych w załączniku A do UKC-RW dotyczy zarówno wniosków o udzielenie pozwoleń ważnych w jednym państwie członkowskim (tzw. „wnioski krajowe”), jak też wniosków o udzielenie pozwoleń ważnych w więcej niż jednym państwie członkowskim Unii.

Organ celny, do którego składany jest wniosek

Wniosek o udzielenie pozwolenia na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego składa się do naczelnika urzędu celno-skarbowego właściwego ze względu na miejsca, w którym są prowadzone lub dostępne główne księgi rachunkowe wnioskodawcy na potrzeby celne i będzie dokonywana przynajmniej część operacji objętych wnioskiem. Jeżeli nie można określić właściwości zgodnie z opisaną powyżej zasadą, wniosek składa się do naczelnika urzędu celno-skarbowego właściwego dla miejsca gdzie są prowadzone lub dostępne główne księgi rachunkowe wnioskodawcy na potrzeby celne.

Zasady wypełniania wniosku

Załącznik A do UKC-RD zawiera szczegółowe informacje i objaśnienia odnoszące się do danych, które są wymagane dla wniosku o udzielenie pozwolenia.

Załącznik A do UKC-RW zawiera natomiast informacje na temat formatów i kodów dotyczących danych, które są wymagane dla wniosku. Załącznik ten zawiera, na przykład, informacje o:

- kodzie rodzaju wniosku jaki należy podać we wniosku – dla wniosku o udzielenie pozwolenia na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego jest to kod: „**OPO**”,
- **liście kodów** jaki (jakie) należy podać we wniosku w celu wskazania sposobów identyfikacji towarów,
- **kodach** jakie mają zastosowanie w przypadku wnioskowania o system standardowej wymiany.

W przypadku wniosków o udzielenie pozwoleń ważnych w więcej niż jednym państwie członkowskim Unii (gdy procedura jest realizowana w więcej niż jednym państwie członkowskim) należy wypełnić elektroniczny formularz wniosku udostępniony przez Komisję Europejską za pośrednictwem unijnego portalu dla przedsiębiorców (Trader Portal – „TP”) i wysłać go do Unijnego Systemu Decyzje Celne (CDS). System ten został opracowany przez Komisję Europejską i jest przeznaczony do obsługi wniosków i decyzji celnych. W Polsce CDS obsługuje wyłącznie wnioski i pozwolenia, gdzie procedura jest realizowana w więcej niż jednym państwie członkowskim. Więcej informacji na temat systemu CDS można znaleźć w opisie usługi: [CDS – uzyskaj pozwolenie celne obowiązujące w kilku państwach członkowskich UE](#).

W przypadku wniosków o udzielenie pozwoleń ważnych tylko w Polsce (czyli gdy procedura uszlachetniania biernego jest realizowana tylko w Polsce) wnioski składane są w formie papierowej. Rekomendowany przez polskie organy celno-skarbowe wzór wniosku jest dostępny na portalu www.biznes.gov.pl w [opisie usługi dotyczącej procedury uszlachetniania biernego](#).

Skrócona forma wniosku

Wniosek o udzielenie pozwolenia na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego może być także sporządzony na podstawie **zgłoszenia celnego** – tzw. skrócona forma wniosku.

Ta forma wniosku **może być zastosowana w przypadku:**

- gdy towary inne niż te wymienione w załączniku 71-02 do UKC-RD („Towary i produkty wrażliwe”) mają być objęte procedurą uszlachetniania biernego,
- zgłoszenia produktu zamiennego do procedury dopuszczenia do obrotu po uszlachetnieniu biernym w sytuacji, gdy udzielono pozwolenia na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego a produkty zamienne mają być dopuszczone do obrotu przy zastosowaniu systemu standardowej wymiany (z uprzednim przywozem lub bez uprzedniego przywozu), który nie jest objęty tym pozwoleniem,
- zgłoszenia produktu przetworzonego do procedury dopuszczenia do obrotu po uszlachetnieniu biernym, jeśli proces przetwarzania dotyczy towarów o charakterze niehandlowym.

Jednakże, ta forma wniosku **nie może być zastosowana**, czyli zgłoszenie celne nie będzie mogło zostać uznane za wniosek o udzielenie pozwolenia, w przypadku gdy:

- stosowane jest zgłoszenie uproszczone,
- stosowana jest odprawa scentralizowana,
- stosowany jest wpis do rejestru zgłaszającego,
- wniosek dotyczy udzielenia pozwolenia z udziałem więcej niż jednego państwa członkowskiego,
(Przykład: Sytuacja, w której urząd celny objęcia jest w państwie członkowskim A, a urząd celny zamknięcia jest w państwach członkowskich A i B),
- wniosek dotyczy stosowania towarów ekwiwalentnych, zgodnie z art. 223 UKC,
- właściwy organ celny powiadamia zgłaszającego, że wymagane jest sprawdzenie warunków ekonomicznych zgodnie z art. 211 ust. 6 UKC,
- wniosek dotyczy udzielenia pozwolenia z mocą wsteczną, zgodnie z art. 211 ust. 2 UKC, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 163 ust. 1 lit. e) lub f) UKC-RD.

Organ celny, do którego składany jest wniosek

Wniosek o udzielenie pozwolenia na podstawie zgłoszenia celnego składa się do właściwego urzędu celno-skarbowego (oddziału celnego).

Zasady wypełniania wniosku

W przypadku sporządzenia wniosku o udzielenie pozwolenia na podstawie zgłoszenia celnego wnioskodawca zobowiązany jest w treści zgłoszenia celnego podać kod informacji dodatkowej: „00100”. Podanie kodu „00100” skutkuje koniecznością zadeklarowania w zgłoszeniu celnym (w systemie AES/ECS2 PLUS) krajowych kodów informacji dodatkowej EXP00-EXP04 i EXP17 z odpowiednimi informacjami właściwymi dla tego kodu (czyli informacjami odnoszącymi się do danych, o których mowa w kolumnie „A163 (8f)” w tabeli „Wymogi dotyczące danych dla grup danych 31-38”, która jest zawarta w tytule II załącznika A do UKC-RD).

Szczegółowe informacje dotyczące sposobu podania danych wymaganych do rozpatrzenia wniosku o udzielenie pozwolenia, podawanych przy użyciu krajowych kodów informacji dodatkowej EXP00-EXP04 i EXP17, zostały przedstawione w [„Instrukcji wypełniania zgłoszeń celnych”](#).

Pozwolenie na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego udzielane na podstawie zgłoszenia celnego ma zastosowanie tylko do tej ilości towarów, które zostały objęte procedurą na podstawie przedmiotowego zgłoszenia celnego. Pozwolenie takie może zostać udzielone jeżeli obejmuje tylko jedno państwo członkowskie i spełnione są warunki określone przepisami prawa celnego, w tym warunki podmiotowe określone w art. 211 ust. 3 UKC.

Wniosek o udzielenie pozwolenia na podstawie zgłoszenia celnego, czyli wniosek w tzw. formie skróconej, może być składany w przypadkach, o których mowa w art. 163 UKC-RD. Skrócona forma wniosku/pozwolenia jest wyjątkiem od zasady, zgodnie z którą pozwolenia powinny być wydawane w pełnej formie.

Korzystanie ze skróconej formy wniosku/pozwolenia nie powinno prowadzić do występowania sytuacji, w której zamiast uzyskania pozwolenia w pełnej formie wykorzystywane byłyby stale pozwolenia w formie skróconej. W procedurach „przetwórczych” praktyka pokazuje, że tryb skrócony stosowany jest

np. gdy wymagane jest pilne uzupełnienie zapasów o elementy nieuwzględnione w pozwoleniu pełnym, gdy potrzebna jest naprawa (zepsuł się towar uprzednio kupiony), gdy objęcie procedurą ma charakter incydentalny (czyli występuje obiektywnie rzadko, np. raz na jakiś czas wywożony jest towar w celu jego przerobu), gdy podmiot oczekuje na wydanie pełnego pozwolenia, ale procedurę chce realizować już z uwagi na swój interes gospodarczy, itp.

To, czy w danym przypadku działania wnioskodawcy mają opisany powyżej charakter podlega ocenie przez organ celny rozpatrujący wniosek o udzielenie pozwolenia.

Pozwolenie na podstawie zgłoszenia celnego udzielane jest poprzez zwolnienie towarów do procedury.

4.2. Załączniki do wniosku

Organ celny może zażądać dokumentów, które umożliwią ocenę, czy spełnione są warunki podmiotowe wymagane dla udzielenia pozwolenia (patrz pkt 5.1). W kontekście art. 211 ust. 3 lit. c) UKC i art. 195 ust. 1 UKC jeśli zabezpieczenie generalne zostało złożone przed złożeniem wniosku o pozwolenie na stosowanie procedury uszlachetniania biernego z zastosowaniem uprzedniego przywozu produktów zamiennych lub uprzedniego przywozu produktów przetworzonych, to ustalenia odwołujące się do kryteriów AEO, dokonane w toku postępowania o wydanie pozwolenia na stosowanie zabezpieczenia generalnego, powinny być wykorzystane przy ocenie ww. warunków podmiotowych.

Wnioskodawcy posiadający status AEO podlegają stałemu procesowi monitorowania. Z tego też względu w toku postępowania organ wydający pozwolenie winien dokonać ustaleń potrzebnych do oceny przesłanek podmiotowych na podstawie informacji będących w dyspozycji organów celnych.

W toku postępowania organ celny może także zażądać innych dokumentów, których obowiązek przedłożenia wynika z prawa celnego lub przepisów odrębnych. Informacje zawarte w dokumentach powinny być powiązane z przedmiotem prowadzonego postępowania i mieć wpływ na jego rozstrzygnięcie. W przypadku gdy wymagany dokument został dołączony w toku innego postępowania prowadzonego przez dany organ celny, a informacje w nim zawarte odzwierciedlają aktualny stan faktyczny i stan prawny, wnioskodawca może ograniczyć się do wskazania numeru sprawy, przy której dany dokument został dołączony.

W tych przypadkach, w których zachodzić będzie konieczność sprawdzenia warunków ekonomicznych na poziomie Unii (w Komisji Europejskiej), do wniosku o udzielenie pozwolenia na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego konieczne będzie załączenie dokumentu (sporządzonego w dwóch wersjach językowych – w języku polskim oraz angielskim) przedstawiającego w sposób szczegółowy wszystkie argumenty wnioskodawcy, wraz ze stosownymi dokumentami, w świetle których w jego ocenie wnioskowane pozwolenie nie wpłynie negatywnie na istotne interesy producentów unijnych (czyli wykaże, że w odniesieniu do wniosku o udzielenie pozwolenia, dotyczącego towarów wymienionych w załączniku 71-02 do UKC-RD, brak jest dowodu na istnienie prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnego wpływu na istotne interesy unijnych producentów).

Wnioskodawca może zostać poproszony o przedstawienie dodatkowych informacji, w sytuacji, gdy organ celny uzna jakąkolwiek informację podaną we wniosku za niewystarczającą.

5. Warunki udzielenia pozwolenia

5.1. Warunki podmiotowe

Warunki, które muszą być spełnione, aby uzyskać pozwolenie na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego są określone w art. 211 UKC.

Pozwolenie wydawane jest :

- **osobom** mającym swoją siedzibę na obszarze celnym Unii.

Osoba, której ma być udzielone pozwolenie musi spełniać wszelkie przesłanki, pozwalające uznać, że zapewnia ona prawidłowy przebieg procedury uszlachetniania biernego. Weryfikacja kryteriów podmiotowych w tym zakresie następuje na podstawie informacji zawartych we wniosku oraz załączonych dokumentach, a także po dokonaniu sprawdzenia w systemach wchodzących do Systemu Informacyjnego Skarbowo-Celnego.

Pozwolenie udzielane jest osobie, która składa **zabezpieczenie** zgodnie z art. 89 UKC – w przypadkach, w których może powstać dług celny lub inne należności związane z towarami objętymi procedurą uszlachetniania biernego (art. 211 ust. 3 lit. c) UKC).

Przedstawicielstwo

Zgłoszenie towarów do procedury uszlachetniania biernego może zostać złożone albo przez posiadacza pozwolenia (we własnym imieniu i na własną rzecz), albo przez jego przedstawiciela bezpośredniego (w imieniu i na rzecz posiadacza pozwolenia). Oznacza to, że **przedstawicielstwo pośrednie nie jest możliwe** w odniesieniu do zgłoszenia do procedury uszlachetniania biernego, ponieważ korzystający z tej procedury musi być posiadaczem pozwolenia na tę procedurę (czyli korzystający z procedury i posiadacz pozwolenia muszą być tą samą osobą). W przypadku zaś przedstawicielstwa pośredniego korzystający z procedury i posiadacz pozwolenia będą różnymi osobami.

5.2. Warunek dozoru celnego

Pozwolenie może zostać udzielone, jeżeli organy celne mogą sprawować dozór celny bez konieczności stosowania środków administracyjnych niewspółmiernych do istniejącej potrzeby gospodarczej.

5.3. Warunki przedmiotowe

Procedurą uszlachetniania biernego nie mogą zostać objęte którekolwiek z następujących towarów unijnych:

- towary, których wywóz wiąże się ze zwrotem lub umorzeniem należności celnych przywozowych;
- towary, które przed wywozem zostały dopuszczone do obrotu bez cła lub z zastosowaniem obniżonej stawki celnej ze względu na ich końcowe przeznaczenie, tak długo jak cele tego końcowego przeznaczenia nie zostały osiągnięte, chyba że towary te muszą zostać poddane naprawie;
- towary, których wywóz wiąże się z udzieleniem refundacji wywozowych;
- towary, którym z tytułu ich wywozu przysługuje w ramach wspólnej polityki rolnej inna korzyść finansowa niż refundacje, o których mowa w lit. c).

Co do zasady pozwolenie może zostać udzielone, gdy towary objęte procedurą (wywożone towary unijne) można będzie **zidentyfikować** w wytwarzanych produktach przetworzonych.

W przypadku gdy celem wniosku o zastosowanie procedury uszlachetniania biernego jest naprawa, towary czasowo wywożone muszą być zdadne do naprawy, zaś procedura nie może zostać wykorzystana do podniesienia wydajności technicznej towarów.

Uwaga: Jeśli operacja prowadzi do podniesienia wydajności technicznej towaru, to w takim przypadku nie można mówić o naprawie, ale o przetwarzaniu towaru.

Przykład

Komputer ma zostać naprawiony poprzez wymianę uszkodzonego dysku twardego HDD o pojemności 250 GB na dysk twardy SSD o pojemności 500 GB, który równocześnie zapewnia komputerowi większą pojemność pamięci i większą prędkość odczytu oraz zapisu.

5.4. Warunki ekonomiczne

Pozwolenie na korzystanie z procedury przetwarzania może zostać udzielone, jeżeli nie ma ono negatywnego wpływu na istotne interesy producentów unijnych.

Uznaje się, że negatywny wpływ na istotne interesy producentów unijnych nie występuje, jeżeli nie istnieje dowód na jego występowanie lub warunki ekonomiczne uznaje się za spełnione.

W przypadku procedury uszlachetniania biernego sprawdzenie warunków ekonomicznych na poziomie unijnym (w Komisji Europejskiej) ma miejsce w sytuacji jeżeli istnieje dowód na istnienie prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnego wpływu na istotne interesy unijnych producentów towarów wymienionych w załączniku 71-02 do UKC-RD, a towary nie są przeznaczone do naprawy.

Zauważyć należy, że sprawdzenie warunków ekonomicznych na poziomie unijnym może się odbyć również:

- z inicjatywy Komisji, jeżeli dysponuje ona dowodem świadczącym o tym, że korzystanie z danego pozwolenia prawdopodobnie ma negatywny wpływ na istotne interesy producentów unijnych,
- jeżeli po wydaniu pozwolenia na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego administracji celnej państwa członkowskiego udostępniony zostaje dowód świadczący o tym, że korzystanie z przedmiotowego pozwolenia prawdopodobnie ma negatywny wpływ na istotne interesy producentów unijnych.

Załącznik 1 zawiera schemat blokowy przedstawiający interpretację przepisów odnoszących się do kwestii badania warunków ekonomicznych w kontekście procedury uszlachetniania biernego. Widoczna na schemacie blokowym kolorowa linia kropkowana (niebieska) wskazuje sytuacje, w których należy przeprowadzić badanie warunków ekonomicznych na poziomie unijnym.

6. Zabezpieczenie

Uprzedni przywóz produktów zamiennych wymaga złożenia zabezpieczenia pokrywającego kwotę należności celnych przywozowych, która byłaby wymagana, gdyby towary wadliwe nie zostały wywiezione zgodnie z art. 262 ust. 2 i ust. 3 UKC.

Także uprzedni przywóz produktów przetworzonych wymaga złożenia zabezpieczenia pokrywającego kwotę należności celnych przywozowych, która byłaby wymagana, gdyby zastępowane towary unijne nie zostały objęte procedurą uszlachetniania biernego zgodnie z art. 242 ust. 1 UKC-RD.

Aktualne informacje o przepisach celnych dotyczących zabezpieczenia kwoty długu celnego, w tym

wytyczne Ministerstwa Finansów, znajdują się na [Portalu Podatkowym](#).

7. Ewidencja

Stosowanie procedury uszlachetniania biernego wiąże się z **koniecznością prowadzenia ewidencji** zawierającej wszelkie informacje i dane, które umożliwiają organom celnym sprawowanie nadzoru nad prawidłowością przebiegu procedury uszlachetniania biernego, w szczególności w odniesieniu do identyfikacji towarów objętych tą procedurą, ich statusu celnego oraz ich przemieszczeń, charakteru operacji przetwarzania jakim podlegają.

W myśl art. 214 ust. 1 UKC, z wyjątkiem procedury tranzytu lub jeżeli przewidziano inaczej, posiadacz pozwolenia, osoba uprawniona do korzystania z procedury oraz każda osoba wykonująca w wolnych obszarach celnych działalność polegającą na składowaniu, obróbce, przetwarzaniu, sprzedaży lub zakupie towarów jest zobowiązana do prowadzenia odpowiedniej ewidencji w formie zatwierdzonej przez organy celne.

Zakres danych, które podlegają wpisaniu do ewidencji jest określony w art. 178 UKC-RD. Organy celne mogą odstąpić od wymogu dostarczenia niektórych informacji określonych w art. 178 UKC-RD, jeśli nie wpływa to niekorzystnie na dozór celny i kontrolę stosowania procedury specjalnej.

Wzór prowadzonej ewidencji oraz sposób jej prowadzenia i przechowywania powinien być uzgodniony z naczelnikiem urzędu celno-skarbowego właściwego do udzielenia pozwolenia.

Ewidencja może być prowadzona w formie pisemnej (papierowej) lub z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Ewidencję może stanowić także system księgowy przedsiębiorcy pod warunkiem, że zostanie zatwierdzony przez organ celny. Uznaje się, że ewidencja AEO jest wystarczająca na potrzeby art. 214 UKC, jeśli na etapie wydawania pozwolenia dla AEO stwierdzono, że ewidencja spełnia warunki dla ewidencji na potrzeby procedury uszlachetniania biernego.

Karty ewidencji papierowych powinny być przeszyte, a strony ponumerowane przed rozpoczęciem jej wypełniania. Organ celny opatruje przeszycie plombą, a na ostatniej stronie ewidencji wpisuje liczbę stron.

W przypadku ewidencji elektronicznej prowadzonej z zastosowaniem programów informatycznych, wnioskodawca przekazuje do właściwego naczelnika urzędu celno-skarbowego:

- kopię umowy licencyjnej dotyczącej stosowanego systemu elektronicznego zawierającą podpisy dwóch Stron umowy albo certyfikatu autentyczności oprogramowania wystawionego przez licencjodawcę albo oświadczenia producenta programu komputerowego, że osobie wykorzystującej to oprogramowanie do celów prowadzenia ewidencji przysługuje uprawnienie/prawo do korzystania z oprogramowania tego producenta;
- oświadczenia złożonego przez twórcę programu komputerowego, że system wykorzystywany do prowadzenia ewidencji zawiera wymagane dane oraz że program ten umożliwi w szczególności:
 - 1) wgląd w treść przetwarzanych danych i zapewnia ich ochronę przed zniekształceniem lub utratą;
 - 2) dokonywanie ewentualnej korekty danych, z zachowaniem historii wpisów oraz informacji o dacie dokonania korekty oraz danych osoby, która taką korektę dokonała;
 - 3) zabezpieczenie wpisów przed usunięciem;

- 4) wygenerowanie raportu według kryteriów określonych przez organ celny, poprzez wydruk lub zrzut danych do pliku, dla żadanego zakresu danych;
- 5) przechowywanie danych w sposób chroniący je przed zatarciem lub zniekształceniem.

Wpis do ewidencji powinien być dokonany niezwłocznie po wystąpieniu zdarzenia podlegającego rejestracji.

8. Przemieszczenie towarów

W szczególnych przypadkach towary objęte procedurą specjalną inną niż tranzyt lub znajdujące się w wolnym obszarze celnym mogą być przemieszczane między różnymi miejscami na obszarze celnym Unii (art. 219 UKC).

W przypadku procedury uszlachetniania biernego towary objęte tą procedurą można przemieszczać na obszarze celnym Unii z urzędu celnego objęcia do urzędu celnego wyprowadzenia (art. 179 ust. 2 UKC-RD). Jeżeli towary są przemieszczane z urzędu celnego objęcia do urzędu celnego wyprowadzenia w ramach procedury uszlachetniania biernego, towary takie podlegają przepisom, które miałyby zastosowanie, gdyby towary te zostały objęte procedurą wywozu.

9. Termin ważności pozwolenia

W pozwoleniu wydanym w tzw. pełnej formie, zawierającym dane z załącznika A do UKC-RD określany jest termin ważności pozwolenia. Termin ten oznacza okres, w którym możliwe jest zgłaszanie towarów do procedury uszlachetniania biernego, w ramach danego pozwolenia. Łączna ilość towarów zgłaszanych, w terminie ważności pozwolenia, do procedury uszlachetniania biernego nie może przekroczyć ilości towarów jaka została wskazana w pozwoleniu.

Towary mogą zostać **objęte** procedurą wyłącznie w terminie ważności pozwolenia. Zgłoszenie celne o objęcie towarów procedurą powinno zostać złożone w jednym z urzędów objęcia, określonych w pozwoleniu.

Maksymalny termin ważności na jaki może zostać przyznane „pełne” pozwolenie nie może przekroczyć 5 lat. W przypadku towarów, które są objęte załącznikiem 71-02 do UKC-RD (głównie wrażliwe towary rolne) termin ten nie może przekroczyć okresu 3 lat. Oznacza to, że pozwolenie może zostać udzielone z krótszym terminem ważności.

Powyższa zasada nie dotyczy wniosku o udzielenie pozwolenia sporządzonego na podstawie zgłoszenia celnego, gdyż przyjęcie tego zgłoszenia przez organ celny i udzielenie pozwolenia poprzez zwolnienie towarów do wnioskowanej procedury jest jednorazowym pozwoleniem obejmującym wyłącznie towar określony w tym zgłoszeniu celnym.

Pozwolenie wydawane na podstawie zgłoszenia celnego, jest pozwoleniem mającym zastosowanie tylko do tej ilości towarów, które zostały objęte procedurą uszlachetniania biernego na podstawie takiego zgłoszenia.

10. Pozwolenie z mocą wsteczną

Przepisy prawa celnego dopuszczają możliwość ubiegania się o uzyskanie pozwolenia z mocą wsteczną na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego tylko **w wyjątkowych sytuacjach**. Oznacza to, że składając wniosek o takie pozwolenie konieczne będzie podanie szczegółowego opisu okoliczności sprawy pozwalającego na ustalenie powodów, dla których kryterium „wyjątkowej sytuacji”

może być uznane za spełnione. Zauważyć przy tym należy, że wniosek o udzielenie pozwolenia z mocą wsteczną, podobnie jak wniosek o udzielenie pozwolenia na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego, jest wnioskiem badanym i ocenianym indywidualnie przez organ celny w oparciu o okoliczności zachodzące w danej sprawie oraz obowiązujące przepisy prawa.

Organy celne udzielają pozwolenia z mocą wsteczną, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- a) istnieje uzasadniona potrzeba gospodarcza,
- b) wniosek nie ma związku z usiłowaniami popełnienia oszustwa,
- c) wnioskodawca udowodnił na podstawie ewidencji lub zapisów księgowych, że:
 - spełnione są wszelkie wymogi danej procedury,
 - w stosownych przypadkach – możliwa jest identyfikacja towarów w danym okresie,
 - możliwa jest kontrola procedury,
- d) możliwe jest wypełnienie wszystkich formalności niezbędnych do uregulowania sytuacji towarów, w tym – w razie konieczności – unieważnienia zgłoszeń celnych, których to dotyczy,
- e) w okresie trzech lat od daty przyjęcia wniosku nie udzielono wnioskodawcy żadnego pozwolenia z mocą wsteczną,
- f) nie jest konieczne sprawdzenie warunków ekonomicznych, z wyjątkiem sytuacji, gdy wniosek dotyczy przedłużenia terminu ważności pozwolenia w odniesieniu do tego samego rodzaju operacji i towarów,
- g) gdy wniosek dotyczy przedłużenia terminu ważności pozwolenia w odniesieniu do tego samego rodzaju operacji i towarów – wniosek zostaje złożony w terminie trzech lat po upływie terminu ważności pierwotnego pozwolenia.

Organy celne mogą udzielić pozwolenia z mocą wsteczną także wówczas, gdy towary, które zostały objęte procedurą celną, nie są już dostępne w chwili przyjmowania wniosku o takie pozwolenie.

11. Przeniesienie praw i obowiązków

Prawa i obowiązki osoby uprawnionej do korzystania z procedury uszlachetniania biernego w odniesieniu do towarów, które zostały objęte tą procedurą, mogą zostać, za zgodą organu celnego, przeniesione w całości lub częściowo na inną osobę spełniającą warunki wymagane do korzystania z procedury uszlachetniania biernego.

Przeniesienie praw i obowiązków dotyczy wyłącznie towarów już objętych procedurą uszlachetniania biernego, na podstawie jednego albo kilku zgłoszeń celnych.

Warunki na jakich przeniesienie praw i obowiązków jest dozwolone określa organ celny, jeżeli w jego ocenie takie przeniesienie praw i obowiązków jest możliwe w danym przypadku. Osoba, na którą przenoszone są prawa i obowiązki, musi spełniać warunki wymagane do korzystania z procedury uszlachetniania biernego. Oznacza to, że nowa osoba korzystająca z procedury, chociaż nie jest i nie będzie posiadaczem tego pozwolenia (posiadacz pozwolenia na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego pozostaje bowiem ten sam), to jednak musi spełniać warunki wymagane do

korzystania z procedury uszlachetniania biernego. Osoba, na którą przenoszone są prawa i obowiązki uzyska więc uprawnienie do wykonywania określonych operacji w odniesieniu do wskazanych konkretnie towarów objętych procedurą uszlachetniania biernego.

Pozwolenie na przeniesienie praw i obowiązków jest jednym z elementów pozwolenia na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego i dlatego stosowne zapisy określające szczegóły przeniesienia praw i obowiązków należy podać w ramach danej „38 08 000 000. Przeniesienie praw i obowiązków” we wniosku o udzielenie pozwolenia. Wniosek o przeniesienie praw i obowiązków może zostać złożony na etapie ubiegania się o pozwolenie na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego (czyli być elementem wniosku o udzielenie pozwolenia na korzystanie z procedury uszlachetniania biernego), a może też zostać złożony później, na etapie korzystania z procedury (w ramach zmiany udzielonego pozwolenia). W takim przypadku wniosek o przeniesienie praw i obowiązków powinien zawierać dane zgodne z załącznikiem A do UKC-RD i powinien zostać złożony do organu celnego (naczelnika urzędu celno-skarbowego), który wydał pozwolenie na stosowanie procedury uszlachetniania biernego.

12. Termin zamknięcia procedury

W pozwoleniu wyznaczany jest termin, w którym towary czasowo wywiezione muszą zostać powrotnie przywiezione na obszar celny Unii w postaci produktów przetworzonych oraz dopuszczone do obrotu, aby mogły skorzystać z całkowitego lub częściowego zwolnienia z należności celnych przywozowych. Termin ten na uzasadniony wniosek posiadacza pozwolenia może zostać w rozsądnym zakresie przedłużony przez organy celne.

Przykład

W dniu 5 marca towary unijne zostały objęte procedurą uszlachetniania biernego w celu uzyskania produktu przetworzonego w wyniku operacji montażu przeprowadzanego w kraju trzecim. Termin zamknięcia procedury wynosi 3 miesiące. Produkt przetworzony musi zostać przywieziony na obszar celny Unii i dopuszczony do obrotu przed 5 czerwca.

Zgłoszenie celne **kończące** stosowanie procedury uszlachetniania biernego powinno zostać złożone w jednym z urzędów zamknięcia, określonych w pozwoleniu, przed upływem terminu zamknięcia procedury.

13. Arkusze informacyjne INF – centralny system unijny INF SP

Zagadnienie wymiany informacji z wykorzystaniem arkuszy informacyjnych INF regulują przepisy art. 6 UKC, art. 176 UKC-RD, art. 181 UKC-RD, załącznika 71-05 do UKC-RD, art. 271 UKC-RW oraz art. 65 - 69 rozporządzenia¹.

System INF SP (zwany dalej „systemem INF”) to centralny systemem unijny przeznaczonym do obsługi elektronicznych Arkuszy Informacyjnych (INF) dla Procedur Specjalnych (ang. UCC INF SP).

System INF wykorzystywany jest dla następujących przypadków:

- a) procedury uszlachetniania czynnego IP EX/IM lub procedury uszlachetniania biernego OP EX/IM, jeżeli w procedurę zaangażowane jest jedno lub więcej niż jedno państwo członkowskie,

¹ rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2025/512 z dnia 13 marca 2025 r. w sprawie warunków technicznych rozwijania, utrzymywania i użytkowania teleinformatycznych systemów wymiany i przechowywania informacji na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 (Dz. Urz. UE L 2025/512 z 20.3.2025, str. 1-45).

- b) procedury uszlachetniania czynnego IP IM/EX lub procedury uszlachetniania biernego OP IM/EX, jeżeli w procedurę zaangażowane jest więcej niż jedno państwo członkowskie,
- c) procedury uszlachetniania czynnego IP IM/EX, jeżeli w procedurę zaangażowane jest jedno państwo członkowskie, a właściwy organ celny, o którym mowa w art. 101 ust. 1 UKC, zażądał INF, od kontrolnego urzędu celnego, w odniesieniu do towarów objętych procedurą uszlachetniania czynnego IP IM/EX.

W systemie INF stosowane są następujące pojęcia:

- **IP EX/IM** - IP (uszlachetnianie czynne; UCz) EX/IM oznaczające sytuację, w której najpierw wywożone są produkty przetworzone, a następnie obejmowane są procedurą uszlachetniania czynnego towary -> art.1 pkt 29 UKC-RD;
- **OP EX/IM** - OP (uszlachetnianie bierne; UB) EX/IM oznaczające sytuację, w której najpierw obejmowane są procedurą uszlachetniania biernego towary, a następnie przywożone są produkty przetworzone -> art. 1 pkt 28 UKC-RD;
- **IP IM/EX** - IP (uszlachetnianie czynne; UCz) IM/EX oznaczające sytuację, w której najpierw obejmowane są procedurą uszlachetniania czynnego towary, a następnie wywożone są produkty przetworzone -> art. 1 pkt 30 UKC-RD;
- **OP IM/EX** - OP (uszlachetnianie bierne; UB) IM/EX oznaczające sytuację, w której najpierw przywożone są produkty przetworzone, a następnie obejmowane są procedurą uszlachetniania biernego towary -> art. 1 pkt 27 UKC-RD .

Zakres danych, które wpisywane są do systemu INF odpowiada danym z załącznika 71-05 do UKC-RD. Szczegółowe informacje na temat systemu INF dostępne są na stronie Platformy Usług Elektronicznych Skarbowo-Celnych (PUESC): [INF STP - uzyskaj Arkusz Informacyjny INF dla Procedur Specjalnych w Systemie INF SP](#).

Podmiot posiadający pozwolenie na stosowanie:

- procedury uszlachetniania czynnego IP EX/IM lub procedury uszlachetniania biernego OP EX/IM, jeżeli w procedurę zaangażowane jest jedno lub więcej niż jedno państwo członkowskie,
- procedury uszlachetniania czynnego IP IM/EX lub procedury uszlachetniania biernego OP IM/EX, jeżeli w procedurę zaangażowane jest więcej niż jedno państwo członkowskie,

zobowiązany jest do korzystania albo z INF w formie elektronicznej albo z innych środków elektronicznej wymiany informacji (jeśli z organem celnym uzgodnił korzystanie z innych środków elektronicznej wymiany informacji – art. 176 ust. 1 UKC-RD). W zależności od tego, czy zobowiązany jest do stosowania INF w formie elektronicznej, czy innych środków elektronicznej wymiany informacji niż INF, odpowiednio w zgłoszeniach celnych przywózowych i wywózowych składanych do systemu AIS/IMPORT PLUS oraz AES/ECS2 PLUS zobowiązany jest podać albo kod dokumentu **C710 wraz z numerem dokumentu INF** albo krajowy **kod informacji dodatkowej – 4DK3** (kod 4DK3 oznacza korzystanie z innych niż INF środków elektronicznej wymiany informacji uzgodnionych z organem celnym w związku z art. 176 ust. 1 lit. a) UKC-RD).

Zasady podawania w zgłoszeniach celnych dotyczących realizacji procedury uszlachetniania biernego dokumentu INF albo wskazywania na inne środki elektronicznej wymiany informacji (art. 176 ust. 1 UKC-RD) zostały szczegółowo przedstawione w „[Instrukcji wypełniania zgłoszeń celnych](#)”.

14. Obliczanie cła

Jeżeli dług celny powstaje w odniesieniu do produktów przetworzonych powstałych w ramach procedury uszlachetniania biernego lub produktów zamiennych, o których mowa w art. 261 ust. 1 UKC, to kwotę należności celnych przywozowych oblicza się na podstawie kosztu procesu przetwarzania przeprowadzonego poza obszarem celnym Unii (art. 86 ust. 5 UKC).

Jeżeli specyficzne cło przywozowe ma być zastosowane w odniesieniu do produktów przetworzonych powstałych w ramach procedury uszlachetniania biernego lub produktów zamiennych, kwotę należności celnych przywozowych oblicza się na podstawie wartości celnej produktów przetworzonych w chwili przyjęcia zgłoszenia celnego do dopuszczenia do obrotu, pomniejszonej o wartość statystyczną odpowiednich towarów czasowo wywożonych w chwili objęcia ich uszlachetnieniem biernym, pomnożonej przez kwotę należności celnych przywozowych stosowaną do produktów przetworzonych lub produktów zamiennych, podzielonej przez wartość celną produktów przetworzonych lub produktów zamiennych art. 75 UKC-RD).

Jeżeli udowodniono organom celnym, że towary zostały naprawione nieodpłatnie ze względu na gwarancyjne zobowiązania umowne lub ustawowe lub istnienie wady fabrycznej lub materiałowej, towary te objęte są całkowitym zwolnieniem z należności celnych przywozowych. Nie ma zastosowania powyższe rozwiązanie w przypadku stwierdzenia wady fabrycznej lub materiałowej towarów w chwili ich pierwszego dopuszczenia do obrotu (art. 260 UKC).

15. Załącznik

- Warunki ekonomiczne (załącznik nr 1)